

Kantele

taiffa

Suomen Kansan,
sekä Vanhoja että Nykysempiä
Runoja ja Lauluja.

Toinen Osa.

Koonnut ja pranttäyttännyt

ELIAS LÖNNROT,
Philosophian Candidati.

H E L S I N K I
Prantätty Waseniuksen luona Vuonna 1829.

*Muistinpa minäkin muinon,
Lassa laulelin jotakin,
Päivät pitkät paimenessa,
Illat kultaset kujilla;
Vaan jo on mennyt mielestäni,
Murentunna muistostani,
Sanat kaikki kaunihimmat,
Laulut lapsuuden paraimmat.*

Esipuhe.

Tämän osan edelliseen jakoon saaduista Runoista ovat *Laulaja, Lemminkäinen, Kultaneito, Repoa pyytäissä* Kerimäeltä; *Kanteleen Synty* Enolta; *Vanha mehtämies* Juuvalta; *Kärppää pyytäissä, Oravaa pyytäissä* Kitteeltä; *Kosion luvut* Kerimäeltä, Kitteeltä, Ilomantsista ja Pielisjärveltä. Vanhoja Lauluja, joita minä jälkimmäiseen jakoon olen panettanut, laulovat tytöt ja vaimot Ylimaassa joka kylässä. Halullisesti kirjoitin minä niitä mitä missäkin paikassa synty, vaan usein sain minä eripitäjistä, joidenka väli toisinaan oli monta kymmenkunta penikuormaa, saman laulun melkein yksillä sanoilla. Näistä olen minä valinnut prantättäväksi sen, joka mielestäni oli paras ja täydellisin, sillä jokaisellen minä en ole saanut tilaa. Saattavat nämät vanhat laulut olla vuosisatoja vanhemmat kuin luulisitkaan; tahi kuinka olisit net muutoin sillä lailla joutuneet hajalle ja tulleet kansan yhteiseksi omaisuudeksi, jotei niitä jo vanhoin aikoin esivanhemmilta olisi laulettuna? Ainakin haastovat vanhat ihmiset heidän lapsena kuulleen niitä paljolta laulettavan ja taitaneen siilon itekkin, mutta vuosien mennessä sanovat he menneen muistonsakin. Ilmantuisi niitä vielä joksikin, jos joku niitä kokoisi, vaan muutaman ajan perästä on se toki myöhänen. Net ehkä parahiten selittävät, minlainen elämän muoto ja minlaiset tavat vanhana aikana Karjalan ja Savon mailla olivat.

Sisälläpito:

Wanhoja runoja [749]

Laulaja [54].....	1
Lemminkäinen [116].....	1
Kosion lukuja [336].....	3
Kanteleen synty [59].....	6
Kultaneito [37]	7
Wanha mehtämies [65].....	7
Kärppää pyytäissä [33].....	8
Orawaa pyytäissä [6].....	8
Repoa pyytäissä [43].....	8

Vanhoja lauluja [1063]

Kukkuja [23]	9
Soutolauluja lasta liekuttaissa [117]	ei mukana
Paimenlauluja [76]	ei mukana
Neitojen lauluja [120]	ei mukana
Miniän lauluja [117]	ei mukana
Muita naisten lauluja huoleissa [244]	ei mukana
Jauhorunoja [24]	ei mukana
Tyttö poislähteissä (Wanhempainsa kodista) [56] ...	ei mukana
Koditon [47]	ei mukana
Huoleellinen [124]	ei mukana
Kadonnut [41]	ei mukana
Kaipawa [41]	ei mukana
Sotaan lähtiä [33]	ei mukana

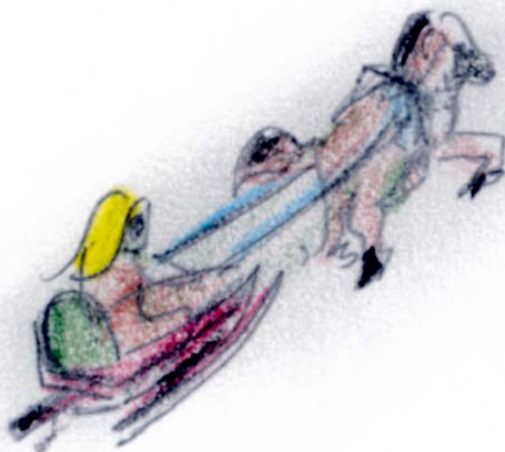

Vanhoja runoja

Laulaja

[Kerimäki]

Pohjolainen, pitkä poika,
Lappalainen, lieto poika,
Veti virsiä reellä,
Saamalla sanoja saatto.
5 Kilahti jalas kivehen,
Saani meidän salvamehen;
Siitä mä sanoja sain,
Kuorman virsiä kokosin.
Täytyykö tätä tupoa,
10 Lainataanko lattiata?
Toisin virteni tupahan,
Kantaisin katoksen alle.
Kuin ei täytyne tupoa,
Lainattane lattiata;
15 Puran saanini salolle,
Virret viehkoille jakelen.
»Täytyypä tätä tupoa,
Lainataanpa lattiata,
Miesten lauluja lasella,
20 Hyräillä hyväskuisten.»
Laulaisinpa, taitaisinpa,
Osajaisinpa olisin,
Vaan en mä rahata laula,
Suuta kullata kuluta,
25 Pieksä kieltä penningitä.
laulajan laki palaapi,
Runoin kulkku kuivettuupi,
Vaan ei korvat kuuntelian.

Empä äiii anoisi,
30 Enkä paljoo pakkoaisi;
Yhtä kannua olutta.
Tuoppi tuotihin olutta.
Kunpa toinen tuotaisihin,
Saisin saamalla sanoja,
35 Reellä virsiä vetäisin;
Kuin ei tuotane olutta,
Vien on virteni viluhun,
Pois kannan katoksen alta;
Kerin virteni kerälle,
40 Sykkyrälle syyllätelen;
Kerän pistän kelkkahani,
Sykkyrän rekoseheni;
Siilon laulan, jollon jouan,
Kun en konsa jouakkahan,
45 Niin en siilon laulakkahan.
Vaan en laula ensinkähän,

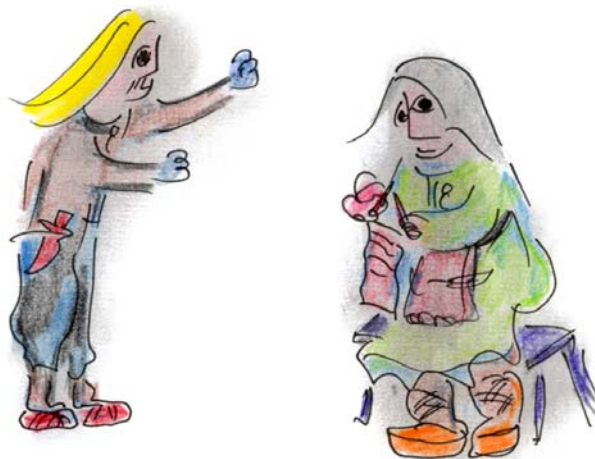

Ei oo kulta kuulemassa,
Oma armas oppimassa;
On mua kuuset kuulemassa,
50 Oppimassa hongan oksat.
Ennen kuusia kumarran,
Kuin kumarran kunnotointa;
Ennen palvelen pajuja,
Ennen kun palvelen pahoja.

Lemminkäinen

[Kerimäki]

Niin tuo sano Lemminkäinen
Siitä kohta äitillensä:
»Jos ma lähen kulkemahan
Lapin maahan lankohini.»
5 Äiti vastasi vakainen:
»Älä mene, poikaseni!
Lapin maahan lankohisi;
Siellä sinä lauletahan
Suin sytehen, päin sävelien,
10 Kypenihin kyynäsvarsin,
Koprin kylmihin porohin.»
Ivaksi kohta kulkemahan
Astu päivän, astu toisen;
Päivänä jo kolmantena
15 Pääsi sitte lankohisa;
»Annas, akka, tyttöäsi
En tuota pahoin pitäisi;
Sylissäni syöessäni,

Käsissäni käyessäni,
 20 Selässäni seistessäni,
 Maatessa mahani alla.»
 »Empä anna tyttöäni,
 Ennen kuin hiihät Hiihen hirvet
 Hiihen nurmien perältä.»
 25 Siitä hiihti Hiihen hirvet
 Hiihen nurmien perältä;
 Siitä vaati vaimoksensa,
 »Empä anna tyttöäni,
 Ennen kuin suistat, suuren ruunan
 30 Hiihen nurmien perältä.»
 Otti kultaohjaksensa,
 Hopiaisien marhaminnan;
 Niin sanoopi Lemminkäinen:
 »Ukkoni, ylinen Jesus,
 35 Mies on vanha taivahinen!
 Nosta pilvi luotehelta,
 Toinen lännestä lähetä,
 Kolmas kohota koilta;
 Syrjin yhtehen syseä,*
 40 Lomatusten loukahuta;
 Sa'appa jäätä, sa'appa hyytä,
 Sa'appa rauaista raelta

Ohtahan pyhän orihin,
 Pyhän laukin lautasille!»
 45 Sato jäätä, sato hyytä,
 Sato rauaista raelta
 Ohtahan pyhän orihin,
 Pyhän laukin lautasille.
 Siitä suisti suuren ruunan
 50 Hiihen nurmien perältä;
 Siitä vaati vaimoksensa.
 »Empä anna tyttöäni,
 Ennen kuin ammut jouhtenea joesta,
 Virrasta vihannan linnun;
 55 Sillä maksat mammun maton,
 Kostat emosen kohuni.»
 Meni siitä ampumahan,
 Tuli ankara anoppi,
 Pään mätäsi mättähäksi,
 60 Jalat raian haarukaksi,
 Muu ruumis lahoksi puuksi;
 Jo sukan veri venyyppi,
 Harja hurmehin kuluupi,
 Sill' on loppu Lemminkäisen.
 65 Sitte äiti äyhkäsepi:
 »Jo nyt on poikani polosen,
 Sekä. loppu Lemminkäisen.»
 Pani siitä purstoksensa
 Leipälapion leviän,
 70 Elohurstit siiviksensä;
 Idäksi kohta lentämähän,
 Lenti tuonne löyhyyteli
 Yheksän meren ylite,
 Meri puolen kymmennettä,
 75 Puut punaset, maat siniset,
 Lehet lemmen karvalliset.

Kysy tuolta poikoasa
 »Miss' on poikani polosen,
 Sekä tyrmän tyttäresi?»
 80 »Tuoll' on poikasi polosen,
 Sekä tyrmän tyttäresi:
 Kypeniss' on kyynäsvarsin,
 Koprin kylmissä poroissa.»
 85 Ehti tuolta poikoasa.,
 Kysy kohta poikoasa,
 »Miss' on poikani polosen,
 Sekä tyrmän tyttäresi?»
 90 »Tuoli' on poikasi polosen,
 Sekä tyrmän tyttäresi:
 Lammissa kalattomassa,
 Aivan ahvenettomassa.»
 Tuolta ehti, eipä löyä;
 95 Kysy kohta kolmannesti,
 »Miss' on poikani polosen,
 Sekä tyrmän tyttäresi?»
 »Tuoli' on poikasi polosen,
 Sekä tyrmän tyttäresi:
 Virrassa vipajavassa,

100 Koskessa kohajavassa.»
 Otti vaskisen haravan,
 Haravoipi myötä virran,
 Haravoipi vasta virran;
 Min saa kättä, kun saa päätä,
 105 Tästä poikasen rakensi.
 Tuli turva mättähästä,
 Poika pohjasta yleni.
 Tuotihin tulinen tuoppi,
 Tulta tervoa sisässä;
 110 Puhu kerran tuoppihisa,

Tuli kyytä kymmenkunta.
 Puhu toiste tuoppihisa,
 Satakunta sammakkoita.
 Puhu kohta kolmannesti,
 115 Tuopin tuojan Tuonelahan,
 Kannun kantajan Manalle.

Kosion lukuja

[Kerimäki]

(Luetaan noroilla, lähteen eli hetteen päällä,

Kateja, Noitia jne vastaan.)

Nouse neitonon norosta,
Hienohelma hettehestä,

Neito lämmin lähtehestä,
Muori mustasta muasta,
5 Kanssani karehtimahan,
Kerallani keikkumahan,
Etisellä ilmallani,
Takasella puolellani,
Kupehella kummalani;
10 Kateita kaatamahan,
Vastuksia voittamahan.
Kateilta silmä kaiva,
Vastuksilta vahta viillä,
Noitilta nenä repäse.
15 Ei tuo vasten ihtiäni,
Eikä vasten joukkoani,
Vaan on vasten vastuksia,
Vasten vaivoja pahoja.

(Kalmalle l. Kalmistossa.)

Onko vanhoa väkeä,
20 Iän kaiken istunutta
Jok' on viikon maassa maannut,
Kauan lieossa levännä?
Noskaat maasta miekkamiehet,
Hiekasta hevosväki,
25 Pojan ainoon avuksi,
Miehen kuullun kumppaniksi,
Kanssani karehtimahan jne
(Mannun haltioille l. sillan alta.)
Nouse maasta mannun Eukko,

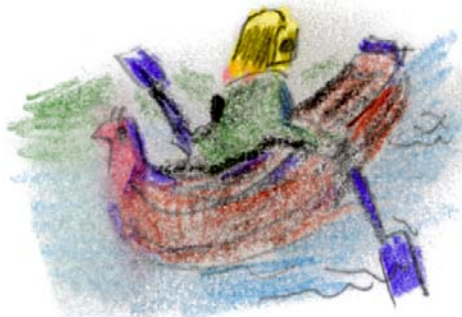

Pellosta periisäntä,
30 Pojan ainoon avuksi,
Miehen kuullun kumppaniksi,
Kanssani karehtimahan jne
Lähe tuonne sä keralla
Aisoista avittamahan,
35 Luokista lutistamahan,
Vetämähän vempellestä!
(Hevoiselle l. vastuksien varaksi)
Otan mä Hiestä hevosen,
Vuoresta valitun varsan!
Hien ruunan ruskehimman,
40 Joll' on rautaset kapiot,

Tulikukka, rautaharja.
Ite seppä Ilmarinen
Kesät kengitti hevosta,
Talvet tallikonkaria,
45 Mun kotihin mennäkseni
Hiien linnan neitosia,
Rakkovuoren orpanoita,
Jonk' ei kynnet kilpistele
Ilmankahan iljenneellä,
50 Kalmakahan kalliolla.
Ukoni tulinen miekka

Tyvin tippu taivosesta,
Päin pilvestä putosi,
Käteheni oikiaseen;
55 Jonka päivä päästä paisto,
Kuu västistä valotti,
Jolla hurttia hutelen,
Pojes Kalmat karkottelen,
Etiseltä ilmaltani,
60 Takaselta puoleltani,
Kupehelta kummaltani.
(Vesiä kulkeissa l. veneelle.)
Soutelemme, joutelemme,
Noien velhojen vesille,
Tietomiesten tienohille,
65 Lakkipäiten lainehille,
Miesten syöjälle selälle,
Urosten upottajalle.
Anna Ahti airojasi,
Venettä veen isäntä!

Jota saisin suoraa soutaa,
70 Selät vetten seurustella.
Anna mulle airo toinen,
Tuo mulle mela parempi,
Jota souan luikuttelen
75 Kateen koan eite.
Äiä on noitia noroilla,
Tietäjiä tien ohilla,

Paljon velhoja vesilä,
 Kateita kaikin paikoin,
 80 Virolaista viisi, kuusi,
 Kyröläistä kymmenkunta.
 Noitu noiat, näit näkiät,
 Koki kolme Lappalaista,
 Kolmasti kesässä yönä,
 85 Yheksästi syksyyönä;
 Vaan minäin nään näkiät,
 Vaan minäin noiat noiun,
 Ettei pääse päivinänsä,
 Selviä sinä ikänä.
 90 Sen verran minusta saavat,
 Kuin kirves kivistä saapi,
 Järky jäästä iljanneesta,
 Tuoni tyhjäästä tuvasta;
 Itelläin on ilman viitta,
 95 Luonain lykyn avaimet,
 Ei se oo kateen kainalossa,
 Vihan suovan sormen päässä.

(Sulhaisen tielle lähteissä.)

Kave Eukko Luonnotar,
 Kave kultanen korea!
 100 Kuo mulle kultakangas,
 Vala mulle vaskivaippa,
 Jonka alla yöt lepäjän,
 Päivät päälläni pitelen;
 Jot' ei poika pois tulisi,
 105 Emon tuoma erkanisi,
 Eksyisi emän tekemä,
 Hivus Himmen lankiaisi.
 Kave Kukko Luonnotar,
 Kave kultanen korea!
 110 Lähe tietä neuvomahan,
 Ratoa ojentamahan,
 Minne neittä naitanehe,
 Morsianta juohetahan.
 Hako vastahan tuleepi,
 115 Sekin katkase kaheksi;
 Siitä syrjähän syseä,
 Mennä suuren, mennä pienen,
 Kulkia vähäväkisen,
 Mennä pitkän perkeleenkin.
 120 Ukkoni isä ylinen,
 Mies on vanha taivahinen!

Pistä aita pihlajainen,
 Aita rautanen rapaja,
 Ympäri minun käteni,
 125 Kahen puolin kansastani;
 Vihastele maan maolla,
 Käännä kyillä käärmehillä,
 Pää ulos, sisähän häntä,
 Kita kirrin laulamahan,
 130 Pään puoli päräjämähän.
 Onko vanhoa väkeä,
 Iän kaiken istunutta;
 Sata miestä miekatonta,
 Tuhat miestä miekallista,
 125 Kateita kaatamahan,
 Vastuksia voittamahan!

Kateilta silmä kaiva,
 Vastuksilta vahta viillä,
 Noiilta nenä repäse!
 130 Ammu noitia mahahan,
 Perkeleitä perseeseen,
 Kateita kantapähään;
 Jota Hiieet himmastuisi,
 Perkeleetkin peljästyisi,
 135 Karkuiksi maan katehet.
 (Morsiamen vanhempain koista.)

Kosiomies:

Onko teiän neiissäne
 Olillen otettavao,
 Vuotehelle vietävää?

Kaaso:

Ompa meiän neiissäme
 140 Olillen otettavao,
 Vuotehelle vietävöä.

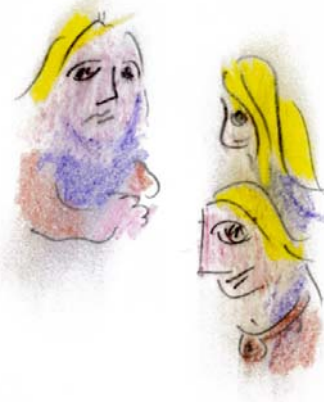
Kosiomies:

Onko teiän neiilläne
 Viipurista viilatuita,
 Kaupungista kaulatuita,

145 Kesäkuilla kuuratuita?

Kaaso:

Ompa meiän neiilläme
 Viipurista viilatuita jne
 Kosiomies:

Onko teiän neiissäne
 Keträjäo kelpolangan
 150 Kultakankaan kutojoo?
 Kääntytykö käärilauta,
 Kuin orava oksapuussa?
 Suihkaako sukkulainen,
 Kuin kärppä kiven raosta?
 165 Piihkaako pirran piikit,
 Kuin tikka puun kupeesta?
 Kaaso:

Kosiomies:

Ompa meiän sulhoissame
 Keträjäo kultalangan jne
 Vaan onko teiän sulhoissane
 170 Kylvömiestä, kyntömiestä?

Kaaso:

Onko teiän sulhoillane
 Huuhtikirveet kirkkaimat,
 175 Kaskikassarat paraimmat.

Kosiomies:

Ompa meiän sulhoillame
 Huuhtikirveet kirkkaimat,
 Kaskikassarat paraimmat.
 Kaaso:

Kosiomies:

Onko teiän sulhoillane
 180 Hopiaiset housun nauhat,
 Silkkiset sukan sitehet,
 Viien ruplan vilttihattu,
 Kuuen ruplan vyökusakka,
 Saksan saappahat jalassa,
 185 Silkkihuivi siivollinen?

Kosiomies:

Ompa meidän sulhoillame
Hopiaiset housun nauhat jne
(Kuin vihkipari on saatettu vuoteelle.)

Kosiomies:

Kuitti, kuitti Kaaso rukka
Söitpä, joitpa neitosesi.

Kaaso:

190 Emp' on syönyt, enkä juonut,
Panin kyntäjän sivuhun,
Karhihtian kainaloihin;
Tuonpa kukkana tupahan.

Kosiomies:

Niin' on Kaaso kengitetty,

195 Kuin on kelkka talloitettu.
Niinp' on Kaason silmät päästä,
Kuin harakan pakkasella.

Kaaso:

Niin on kaaso kengitetty,
Kuin on hevonen rauotettu;

200 Niin on kaason silmät päässä,
Kuin on tähet taivahalla.

(Aamulla Kaason morsiamen kanssa saatua tupahan)

Kosiomies:

Kaaso kallalla kypäri,
Morsian mokalla huuli!

Kaaso:

Eip' oo kallalla kypäri,
205 Eik' oo morsian mokalla huulin;
Toinpa kukkana tupahan,
Pöyhäytin pöyän päähän.

(Jos Kaasolla sattuu olla pienenen sylissä.)

Kosiomies:

Kasa Kaasolla sylissä,
Nuoevaimolla nupukka.

Kaaso:

210 Mitäs sä kasasta Kaason,
Nupukasta nuoevaimon;
Tät' ei oo saatuna saloa,
Eikä piilossa pielty,
Täm' on saatu sägyn päällä,

215 Vihityllä vuotehilla,
Lakanoilla lautetuilla.

Kosiomies: (jos joku innoksii vastaan.)

Emp' oo tänne lähtenynnä
Tietotani, taiotani,
Ilman innota isäini,

220 Varuksita vanhempani,
Miesten syöjähän kylähän,
Urosten uppottajahan.

Uuhi uunna syötäköhön,
Rieskana revittäköhön,

225 Vaan ei mies pahempikahan,
Uros untelompikahan.
Minua on vyötty miesten vyöllä,
Pantu miesten palkimella,
Solmittu uroon solilla.

(Sukulaiset laulavat häissä.)

230 Emp' oo tänne lähtenynnä,
Enkä olen himosta,
Enkä taarin tarpehesta;
Vaan on läksin kahtomahan
Pienen lintuni peseä,

235 Varikseni vainiota.
Olutta on kotonakin,
Taaria talossanikin.

(Morsian jättäessä vanhempainsa kodin.)

Liki tässä on muien liitto,
Lässä tässä on muien lähtö,

240 Minun liittoni likemmä,
Minun lähtöni lähemmä.

Pois lähen talosta tästä,
Tästä kullasta koista,

245 Ison saamasta salista,
Äitin tanssitantereelta,
Veikon kestikellarista.

Heitän Jesuksen siahän,
Maarian tähän majahan;
Hyv' on toiste tullakseni,

250 Kaunis kaaputellakseni.

(Vihkiparin saatua Sulhosen pihalle)

Terve kuu, terve kuningas,
Terve nuori naimakansa!

255 Eipä tässä oo ennen ollut,
Eikä ennen eikä eilän,

Tämän kansan kauneutta,
Tämän joukon juoleutta.
Kuka toi tämän volehän:
Sulhon tyhjin tulleheksi,
Uroon jouten juosseheksi?

260 Eipä sulho tyhjin tullut,

Eikä uros jouten juossut;
Oli tukku tuotavana,
Vereväinen veettävänä.
Nouse korjasta korea,
265 Nouse ilman nostamata,
Ylene ylenemätä;
Joss' on nuori nostajasi,
Ylpeä ylentäjäsi.

- Pole jalka jalaksilla,
 270 Toinen poikkipuolisella;
 Astu hanhen askelilla,
 Taputa tavin jaloilla,
 Apin saamalla piholla,
 Anopin asettamalla,
 275 Ky'yn kyllä polkemilla.
 Astu sintsoa sileesti [=siltoa]
 Sorsanluista sotkuttele.
 Laki kultanen tulisi,
 Silta soitti sorsanluinen,
 280 Tullesta hyvän tupahan,
 Astuissa aimollisen.
 Jo täällä tämän netelin
 Ovet aina aukiaapi
 Sormuskättä sulkemahan.
 285 Sulho viljon veljeneni,
 Osotteles ostettuusi,
 Rahan paljon pantuasi,
 Tuhannen luvattuasi
 Äiin äyskäeltyäsi.
 290 Toikkos sen jonka käkesit;
 Käkesit käkösen tuoa,
 Maalta valkian valita,
 Kuletella kukkulaisen;
 Jo tuon nään kyselemätä:
 295 Toit käkösen tullessasi,
 Maalta valkian valihtit,
 Kuletellit kukkulaisen.
 Hyvä mutso, kaunis mutso,
 Mutso valkian verevä!
 300 Hyvä olet otettaissa,
 Hyvä viikon viipyessä
 Oivan luona anoppisi.

(Ruuan viipyissä sulhasen kodissa.)

Kaaso:

Kannoillenکو kanat muni,
 Lepiköllen lehmät lypsi;

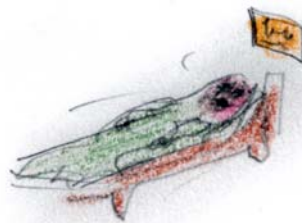
- 305 Kuin ei tuoa kaason syöä,
 Nuoevaimon nunnostella?
Kosiomies:
 Kuoli muinon musta ruuna,

Kantelen synty

[Eno]

- Vaka vanha Väinämöinen
 Työnti tuon veneen vesille,
 Satalauan lainehille.
 »Souti päivän maavesiä,
 5 Toisen souti suovesiä,
 Kolmannen merivesiä.
 Puuttuko venet kivellä?
 Ei kivellä, ei havolla,
 Vaan on hauin hartioilla.
 10 Vaka vanha Väinämöinen
 Nosti miekkansa perästä,
 Sapelinsa sai käteensä;
 Pisti hauin hartioihin,
 Pään veti veneeshensä,
 15 Pursto pohjahan putosi.
 Kauntelepi, kääntelepi:

- Vaipu valkia hevonen;
 Liekö sääret säilynyynnä,
 310 Pääkontti koan laessa.
Kaaso:
 Noskoon kontio kolosta,
 Havun alta harva hammas,
 Viiasta vihanen kissa,
 Ruuniasi ruhtomahan,
 315 Tammojasi tappamahan!
 (Häitten joutua.)
Kaaso:
 Hyvä sulho, kaunis sulho,
 Sulho valkianverevä!
 Älä meidän neitostamme,
 Älä sä pahoin pitele.
 320 Neuvo neittä vuotehella,

- Opetä oven takana,
 Vuosikausi kummastakin;
 Yksi vuosi suusanalla,
 Toinen silmän iskemällä,
 325 Kolmannes jalan polulla.
 Kuin sitte siitä huoli,
 Ota vihta viiakosta,
 Tuoppa turkin helman alla;
 Jolla hauot hartioita,
 330 Pehmität perälihoja.
 Älä silmiä sipele,
 Älä korvia koseta;
 Tuostapa kytty kysyyppi,
 Tuosta appi arveleppi:

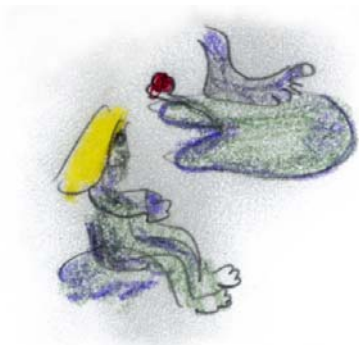

- 335 Onko tuo suen repimä,
 Vai on karhun kaivelema?

- »Minkä tuosta seppo saisi,
 Kuin ois sepponi pajassa?
 Tuosta kantelo tulisi.»
 20 Kuvautti kanteleeksi,
 Soittoneuvoksi suvatti.
 Mist' on naulat kanteleessa?
 Hauin suuren hampahista.
 Mistäs kielet kanteleessa?
 25 Jouhista hyvän hevosen.
 Vaka vanha Väinämöinen
 Istuupi ilokivelle,
 Löihen leikkikalliolle.
 Soitti vanha Väinämöinen
 30 Kalanluista kanteletta;
 Itekin veen emäntä
 Luikastihe lumpehelle,

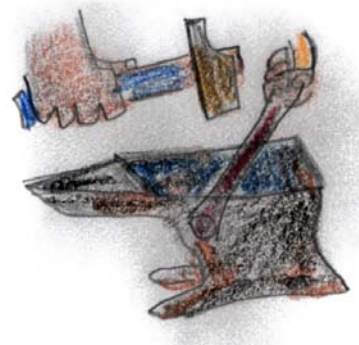
- Veen kalvolle vetihe.
Luuli lumpehen pitävän,
35 Veen kalvon kannattavan;
Ei ollut lumme lujassa,
Veen kalvo kannattanna.
Siitä käärihen kivelle

Kultaneito

[Kerimäki]

- Ite seppä Ilmarinen,
Takoja iänikunen,
Ehtiipi pajan sioa.
Ehtii päivän, ehtii toisen,

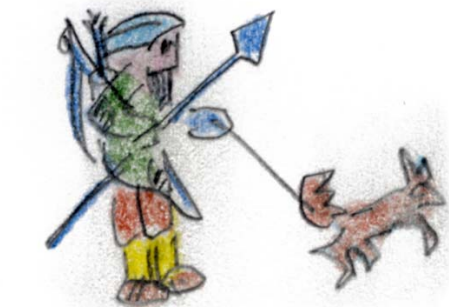

- 5 Ehtii kohta kolmannenki.
Jo päivänä kolmantena
Löysi suota pikkuruisen,
Maata märkeä vähäsen.
10 Tuohon paino palkehesa,
Tuohon ahjosa asetti.

Vanha mehtämies

[Juva]

- Kuin minä metälle läksin
Nukkavierulla nutulla,
Karvalaiialla lakilla;
Koirani keränä vieri,
5 Ite lennin kyyhkyläissä.
Kuuna paisto kuusen oksat,

- Tuota iloa kuulemahan,
40 Väinämöisen soittelo,
Soittelo, laulelo.
Itekin metän emätä
Nousi koivun konkelolle,
Lepän lengollen yleni.
45 Sinne vaipu viikommaksi,
Puutu pitkäksi iäksi.
Päivän pääätänsä paneepi,
Kuukauen kurikkatansa,
Uottaissa iloa uutta,
50 Soiton toisen toiviossa.
Karahkin norosta nousi,
Veräjälle sai välehen.
Veräjä aholle vieri,
Aita kaatu kalliolle;
55 Siitä kuusehen kavasi,
Mäen päälle petäjääseen,
Kuulemaan iloa tuota,
Väinämöisen soittelo,
Soittelo, laulelo.

- Pani paitasa pajaksi,
Polvesa alasimeksi,
Pöksysä puhottimeksi,
Housut hormiksi rakensi.
15 Pani orjat liehtomahan,
Palkkalaiset painamahan;
Tako kullaista kuvoa,
Hopiaista morsianta.
Orjat liehto leyhytteli,
20 Liehto päivän. liehto toisen,
Liehto kohta kolmannenki.
Kasvo rautaset okahat
Orjan varpaiten välistä,
Palkkalaisten painaissa.
25 Syl' on syttä hartioilla,
Kyynäriä kyventä päässä.
Ei saatu kullaista kuvoa,
Hopiaista morsianta;
Vasta päivänä neljäntenä
30 Neito tungeksen tulesta
Ilmarisen käännellessä,
Kahellessa, käännellessä.
Pani yöksi vierehesä,
Ei ollut suuta, eikä muuta,
35 Eikä naisten tarpehia.
Vilun kulta kuumattaapi,
Kylmän hyöhtäapi hopea

- Päivänä petäjän kerkät.
Haavat oit hopeavöissä,
Koivut kultakalkkaroissa,
10 Mun metälle mentyäni,
Korvelle kohottuani,
Mäen päälle päästyäni.
Kultanen metän kuningas,
Havuhattu, naavaparta!
15 Kuules kuin minä sanelen:
Annas aitta auki olla,
Antajat sisästä aitan.
Saata riista riitingille,
Aja aitta vieremmille,
20 Jota saalis saataisiin,
Rahan toimi tuotaisihin;
Jota ei kukkaro kuluisi,
Rahan kanta katkiaisi,
Mehtolan metinen neiti,
25 Metän nuori hippaparta!
Tuo mullen metän olutta,
Metän mettä juoakseni.

Metäss' on olutta paljon,
Metässä mesi makea,

- 30 Sen minä näin toeksi,
Nuorra miessä ollessani.
Empä pyytännä likeltä,
Rannaksista rapsehtinää.
35 Pyysin synkiltä saloilta
Kontioita, koppeloita,
Peuroja perisaloilta,
Mehtoloita soitimilta.

Kärppää pyytäissä

[Kitee]

- Puhas putki valkolainen,
Kaunis talven karvallinen!
Vitinä sinä vikellä
5 Kultasehen kuppisehen,
Vaskisehen vakkasehen,
Syömähän metinen syöttö
Metiselä mättähältä,
Kultasesta kuppisesta,
Vaskisesta vakkasesta.
10 Pane suusta suolakeksi,
Sekä silmästä simaksi,
Jota mielestä me'eksi,
Syömähän metinen syöttö.
Anna juosta joutuisasti,
15 Vikevästi viilletellä;
Muien sikloin sivute,
Muien ansain alate,

Oravaa pyytäissä

[Kitee]

Kummun kukka, maan ihana!
Sin' oot oksilla olova,
Havuilla haahalia.

Repoa pyytäissä

[Kerimäki]

Ahon aimonen emäntä,
Ahon vippo valkoparta!
Ylös nouse nostate:

Vaan nyt jo nykyset miehet

- 40 Pyytävät likimetästä
Jäniksiä varvikoista,
Pajukoista pauloillasa,
Karvajalkoja kanoja
En minä ennen ensinkänä
45 Lähtennä jänön jälille,
Vääräsäären saalihille.
Jäniksell' on väärät sääret,
Takaset jalat kevelät,
Joilla juutas juokсуттаapi,
50 Perkele peräti viepi,
Ett' en tahtonut tavata,
Enkä pyytännyt erähän.
Mut nämä nykyset miehet
Vaivaset varata syöpi,
Jänistäkin jälkyttävät.
55 Ei ole niistä entisistä,
Kuollut on oravikoirat,
Mehtämiehet vanhennehet!
Miehet on lapset, koirat penut,
Aivan untelat urohot!
60 Saapi nyt jouset jouten olla,
Saapi kaaret kuivahilla,
Saapi pyyt pyhän piteä,
Metot metässä levätä,
Oravaiset olla jouten,
65 Rauhan kaikki metän karja.

- 20 Yli kahtojan kaheksan,
Yli pyytäjän yheksän,
Pyyntömiehen puolenkymmentä;
Paikoilta paittomilta,
Mailta ristimättömiltä,
25 Nimen tietämättömiltä,
Pohjan penkertä piellen,
Lapin kantta kallistellen;
Minun pyyntöpaikoilleni,
Käytävälle keinoilleni.
30 Tuopas tuota tuulillain,
Tuulillain, tuiskullain,
Säillän ja satellain,
Kohti miestä pyytävöä,
Kohti konstia uroota,
Vasten vaimon kannettua.

- 5 Pure puuta, syö käpyä,
Minun jouta jouvuttaissa,
Vasamoa valmistaissa.

- 5 Ihtiäsi huetahan,
Väriäsi tarvitahan.
Nykäse nyherviäsi,
Visko villahäntiäsi,
Katko karvapalliasi,
10 Kohti miestä pyytävöä,
Kohti konstia uroota,
Vasten vaimon kannettua.
Tuuritteli neito ennen
Rahasiksi rantojani,
Viljasiksi vieriani,
15 Punasiksi puoliani
Mies puhas punakypärä,
Siniviitta valkoparta!
Ota kynsinen kypärä,
Kynnä kynttä pienemmäistä,

- 20 Kynnä kynttä suuremasta;
Minun pyyntöpaikoilleni,
Käytävälle keinoilleni.
Päistäryys pätevä neito
Päristele päistäriisi
- 25 Karistele kaapujasi
Minun pyyntöpaikoilleni
Käytävälle keinoilleni
Mimerki metän isäntä
Havuhattu naavaparta
- 30 Mimerki metän emäntä
Tinatuppi, vyö hopea

- Rammikko rahoin vanhin
Louhi Pohjolan emäntä
Raskuta rahaista kättä
- 35 Kättä kirjaa kiimotoile
Tuona yönä ensimmäisnä
Toisna yönä keskimmäisnä
Viikon päästä viimeistäin
Susi muistii muikavia
- 40 Konstin koiven kantavia
Kuin ei täyvy tännempänä
Niin tuo maalta tuonempoa
Anna juosta joutuisasti jne

Nykyisempiä Lauluja

Kukkuja

[Ylimaa]

Lauloa minä lupasin
Näille maille tultuani,
Käki kukkua lupasin

- 5 Lehtomaille mentyäni,
Saatuani salomaille.
Kukkuupa käkeä kaksi
Kahen puolin kaivotietä;
Öisin mä ite käkenä,
Ite kurja kukkujana,
- 10 Kukkuisin Joka kuusen.
Joka lehto leikin löisi.
Siilon kukkuisin kovemmin
Kuin huoleinen teitä kulkee,
Marras maita mitteleepi;
- 15 Siilon en virkkaisi mitäana
Kuningasten kulkeissa,
Valtoen vaeltaissa.
Mistä tunnet huolellisen?
Tuosta tunnen huolellisesn:
- 20 Huolellinen lauleepi,
Huoleton on huuhuileep

